

Частична предварителна оценка на въздействието

Институция: Министерство на труда и социалната политика	Нормативен акт: Постановление за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане
☒ Не е включен в законодателна/оперативна програма на Министерския съвет	☐ Включен е в законодателната/оперативната програма на Министерския съвет за:
Лице за контакт: Ирина Иванова, началник на отдел РВАСП, дирекция ПХУРВСП	Телефон и ел. поща: 02/8119 418 Irina.Ivanova2@mlsp.government.bg

1. Проблем/проблеми за решаване:

Проблем 1 „Необходимост от привеждане на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (ППЗСП) в съответствие с направените изменения и допълнения в Закона за социалното подпомагане (ЗСП) в контекста на изпълнение на препоръките на Европейската комисия по отношение на обхвата, адекватността и регулярната актуализация на месечните социални помощи и поетите ангажименти по Националния план за възстановяване и устойчивост на Република България (НПВУРБ)“

1.1 Кратко опишете проблема/проблемите и причините за неговото/тяхното възникване. По възможност посочете числови стойности.

С приемането през месец декември 2022 г. на Закона за изменение и допълнение на ЗСП, в сила от 01.06.2023 г. се създадоха необходимите предпоставки за създаване на механизъм за по-добра социална закрила на рисковите групи от населението чрез разширяване на обхвата и подобряване на адекватността на социалните помощи в контекста на намаляване на бедността и повишаване на жизненото равнище на населението.

Основният акцент в тази трансформация е преминаването на социалното подпомагане от обвързване на социалните помощи с гарантирания минимален доход (ГМД) към обвързване с линията на бедност. Направените законови промени са свързани с:

- обвързване на социалните помощи с линията на бедност, съобразявайки се с поставените от ЕК условия;

- отпадане на ГМД при определяне и отпускане на социалните помощи и въвеждане на механизъм за регулярно актуализиране на достъпа до подпомагане и размера на помощите;

- регламентиране на информационната осигуреност на Агенцията за социално подпомагане (АСП) с оглед създаване на условия за оптимизиране на администрирането;

- намаляване на сроковете на рестрикциите в случаите когато лицата, недобросъвестно са получили социални помощи, както и в случаите, когато безработните лица, получаващи социални помощи, откажат участие в програми за заетост.

За реализиране на тези промени е необходимо ППЗСП да се приведе в съответствие със ЗСП.

В случай че подзаконовата нормативна уредба не се приведе в съответствие, то съществува риск законът да остане неприложим. По този начин ще бъдат засегнати лица и семейства от най-уязвими групи, които няма да могат да получат на практика никаква помощ. Към настоящият момент, получаващите помощ лица са над 36 000. Това ще се отрази пряко и върху механизма за целево енергийно подпомагане, тъй като част от условията по отпускане на целева помощ за

отопление са свързани с разпоредбите на ППЗСП. От друга страна в § 12 и §13 от Заключителните разпоредби на ЗСП е предвиден срок до 01.06.2023 г. до който ППЗСП следва да бъде приведен в съответствие. Тъй като срокът е ясно определен, същият следва да бъде спазен.

Това ще осигури функционирането на новия модел на системата за социално подпомагане, както и повишаване на ефективността на социалната закрила на най-уязвимите социални групи, които се нуждаят от помощта на държавата.

Необходимостта от реформи е заложена и в специфичните препоръки на Европейската комисия (ЕК) към България, отправени през последните няколко години, за подобряване на обхвата, адекватността на схемите за минималния доход и тяхната регулярна актуализация.

В Плана за възстановяване и устойчивост (ПВУ) на България се посочва, че социалните трансфери имат ограничено въздействие върху намаляването на бедността и неравенството. Трансферите са добре насочени, но нямат достатъчно покритие и имат несъществен принос за подобряване на състоянието на подпомаганите лица, поради ниския си размер. Значителна част от социалната подкрепа се насочва към хора, които са извън групата на най-бедните, което влошава цялостната картина по отношение на адекватността на социалните трансфери. Относителният дял на лицата, изложени на риск от бедност, е сред най-високите в ЕС. Значително по-голям е рискът от бедност при някои от най-уязвимите групи от населението. Според Изследването на доходите и условията на живот (SILC), провеждано от НСИ, 1/3 от населението над 60 г. възраст е било в риск от бедност през 2020 г., а 32,1% от цялото население се е намирало в риск от бедност и социално изключване. Въпреки, че и двата показателя отбелязват чувствително подобрение през последните години, изоставането в рамките на ЕС остава значително.

Като държава-членка на Европейския съюз, България следва да се съобразява с общата европейска политика в областта на социалната закрила, базирана на Европейския стълб за социални права, както и да изпълнява произтичащите в тази връзка ангажименти. Това налага привеждането на действащата подзаконова нормативна уредба в съответствие както със ЗСП, така и със заложените общи приоритети в областта на социалната закрила и борбата с бедността.

Основният акцент в тази трансформация е преминаването на социалното подпомагане от обвързване на социалните помощи с ГМД към линията на бедност. Това ще гарантира реално изпълнение на препоръката на Европейската комисия по отношение на обхвата, адекватността и регулярната актуализация на месечните социални помощи. Също така, ще се даде възможност да се обхванат много по-голям брой нуждаещи се лица и семейства, а получаваната от тях помощ да се увеличи, с което България ще реализира своя принос в борбата с бедността, заложена като основен приоритет на европейската социална политика.

Предвид важността на предложения проект на акт за изпълнение на поети ангажименти в НПВУРБ, свързани с реформата на схемата за минимален доход в изключително кратки срокове е наложително влизането в сила на подзаконовата нормативна уредба до 01.06.2023 г.

Към момента съществува реален риск от неизпълнение на специфичните препоръки на Европейската комисия към Република България от последните няколко години за подобряване на обхвата и адекватността на схемите за минимален доход, заложили и като поет ангажимент от наша страна по НПВУРБ, тъй като без подзаконовата нормативна уредба няма как да се приложат приетите законови разпоредби. Като държава-членка на Европейския съюз, Република България следва да се съобрази с общата Европейска политика в областта на социалната закрила, базирана на Европейския стълб за социални права и да изпълни произтичащите в тази връзка ангажименти. Това налага привеждането на действащата подзаконова нормативна уредба, в регламентирания в ЗСП срок, и в съответствие със заложените общи приоритети в областта на социалната закрила и борбата с бедността.

1.2. Посочете възможно ли е проблемът да се реши в рамките на съществуващото законодателство чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности (например съвместни инспекции между няколко органа и др.).

Проблемът не би могъл да се реши в рамките на съществуващото законодателство. Действащите към момента разпоредби на ЗСП обвързват обхвата и размера на помощите с линията

на бедност, а към настоящият момент механизмът за подпомагане в действащия ППЗСП е обвързан с ГМД. Съгласно § 12 и §13 от Заключителните разпоредби на ЗСП е предвиден срок до 01.06.2023 г., след който прилагането на стария механизъм е невъзможно, още повече, че и определението в § 1., т. 10 от Допълнителната разпоредба в ЗСП е отменено. Без да е нормативно дефиниран, ГМД няма как да изпълнява правилно функцията си на ключова величина в социалната система. Без приемане на настоящия проект на акт този проблем ще стои и ще блокира отпускането на социални помощи. Не е възможно проблемът да бъде решен чрез промяна в организацията на работа и/или чрез въвеждане на нови технологични възможности, тъй като подзаконовия нормативен акт по прилагането ще противоречи на закона.

1.3. Посочете защо действащата нормативна рамка не позволява решаване на проблема/проблемите.

Гарантираният минимален доход беше конструиран с цел измерване на минималната издръжка за живот, и се изчисляваше на базата на определен брой жизнено важни стоки и услуги. /т.н. потребителска кошница/. С течение на времето този показател изгуби връзка със жизнения минимум, но остана основен показател за определяне на социалните помощи. Понастоящем ГМД е само един разчетен показател без реално икономическо съдържание и определението за неговата правна същност е отменено със ЗСП. За да се осигури синхронизирането на проекта на акт със ЗСП е необходимо да се разработи нов механизъм по прилагането на променения подход на подпомагане. В контекста на препоръките на ЕК, които акцентират върху връзката на помощите с постигнатия ефект върху ограничаването и преодоляването на бедността и насочват към съобразяване с линията на бедност, без привеждане в съответствие на сега действащата подзаконова нормативна уредба, не биха могли да се изпълнят изискванията за разширяване на обхвата, подобряване на адекватността на социалните помощи и тяхната регулярна актуализация.

1.4. Посочете задължителните действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

Не са налице задължителни действия, произтичащи от нормативни актове от по-висока степен или актове от правото на ЕС.

1.5. Посочете дали са извършени последващи оценки на нормативния акт или анализи на изпълнението на политиката и какви са резултатите от тях?

Разработени са подробни анализи на резултатите от изпълнението на политиката по социално подпомагане през последните 15 години. Анализите показват систематично нарушаване на баланса и съотношенията между трите ключови индикатора за благосъстояние – ГМД, линия на бедност и минимална работна заплата, като това се отразява силно негативно на обхвата и размера на социалните помощи за най-уязвимите групи от населението. Така например, за периода 2006-2020 г. линията на бедност, изчислена по EU-SILC, е нараснала повече от три пъти - от 135,3 лв. до 451 лв., минималната работна заплата се е увеличила от 150 лв. през 2005 г. до 650 лв. през 2021 г., т.е. повече от 4 пъти, а същевременно броят на лицата, получаващи месечни социални помощи, е намалял драстично от 124 635 бр. случаи през 2005 г. до 19 620 бр. случаи през 2022 г., или повече от 5 пъти. Като основен резултат от липсата на механизъм за обвързване на ГМД с други обективни икономически показатели (инфлация, линия на бедност) може да се посочи нарастването на броя на хората, застрашени от риск от бедност. Относителният дял на бедните в България, изчислен въз основа на Изследването на доходите и условията на живот, през 2006 г. е бил 18,6%, докато през 2021 г. нараства до 23.8%.

2. Цели:

Посочете определените цели за решаване на проблема/проблемите, по възможно най-конкретен и измерим начин, включително индикативен график за тяхното постигане. Целите е необходимо

да са насочени към решаването на проблема/проблемите и да съответстват на действащите стратегически документи.

Цел 1: Привеждане на разпоредбите на ППЗСП в съответствие със ЗСП;

Цел 2: Разширяване на обхвата;

Цел 3: Подобряване на адекватността на социалните помощи;

Цел 4: Създаване на механизъм за регулярна актуализация.

3. Заинтересовани страни:

Посочете всички потенциални заинтересовани страни/групи заинтересовани страни (в рамките на процеса по извършване на частичната предварителна частична оценка на въздействието и/или при обществените консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове), върху които предложенията ще окажат пряко или косвено въздействие (бизнес в дадена област/всички предприемачи, неправителствени организации, граждани/техни представители, държавни органи/общини и др.).

- Най-уязвимите групи от населението:

С приемане на предлаганите промени в ППЗСП ще се подобри социалното положение на всички рискови групи от населението, застрашени от бедност и социално изключване, като се очаква техният брой през периода от втората половина на 2023 г. до края на 2024 г. да достигне приблизително 118 000 лица.

Разработването, приемането и прилагането на проекта на акт ще осигури по-добра социална закрила на най-уязвимите социални групи, които се нуждаят от помощта на държавата, като се очаква техният брой да нарасне с около 80% спрямо 2022 г.

Сред идентифицираните заинтересовани страни са също така:

- Министерство на труда и социалната политика;
- Министерство на образованието и науката;
- Министерство на здравеопазването;
- Агенция за социално подпомагане;
- Агенция по заетостта;
- Общинските и областните администрации;
- Социалните партньори в лицето на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

4. Варианти на действие. Анализ на въздействията:

4.1. По проблем 1: Във връзка с необходимостта от приемане на Постановление за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане: Вариант 1 „Без действие“, Вариант 2 „Приемане на проекта на акт“.

Вариант 1 „Без действие“:

1.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

Описание:

При запазване на сега действащата подзаконова нормативна уредба, от 01.06.2023 г. същата ще бъде в колизия с действащия ЗСП. Това ще доведе до невъзможност да бъде приложен закона и поставя в сериозен риск хората, които имат нужда от подкрепа. Липсата на механизъм за

подпомагане, обект на регламентация в настоящия проект на акт, ще лиши нуждаещите се от социално подпомагане. Предвидените в проекта на акт облекчени процедури няма да могат да породят своя ефект. Санкциониращите разпоредби в сега действащия ППЗСП няма да кореспондират с направените и приети промени в ЗСП, в който са предвидени по – кратки срокове за прилагането на съответната рестрикция.

Няма да бъде изпълнена препоръката на ЕК по отношение на разширяване на обхвата, подобряване на адекватността и регулярната актуализация на социалните помощи. Няма да бъдат изпълнени поетите ангажименти в сферата на социалното подпомагане, заложи в НПВУРБ.

При вариант „Без действие“ няма да бъде възможно да се приемат оптимални решения, които да доведат до по-ефективно и целенасочено подпомагане на най-нуждаещите се.

При този вариант ще се запази тенденцията на непрекъснато намаление на броя на бенефициентите на месечни социални помощи, като ще се създадат предпоставки за нарастване на бедността и социалното изключване сред най-уязвимите групи от населението.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант на действие няма да има положителни въздействия за нито една от заинтересованите страни:

- Най-уязвимите групи от населението;
- Държавната, областните и общински администрации;
- МТСП и второстепенния изпълнител към него – АСП и АЗ;
- Социалните партньори в лицето на национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Отрицателните социални въздействия за заинтересованите страни при този вариант на действие са следните:

- Невъзможност да бъде приложен ЗСП и поставяне в сериозен риск хората, които имат нужда от подкрепа;
- Няма да има механизъм за предоставяне на помощи;
- При реализиране на този вариант няма да бъдат реализирани поставените цели и да се изпълнят препоръките на ЕК в социалната сфера;
- Няма да бъдат изпълнени ангажиментите на България, заложи в НПВУРБ;
- Обхватът на най-уязвимите групи от населението в системата за социално подпомагане ще остане силно ограничен;
- Няма да може да се увеличи и регулярно да се актуализира размерът на социалните помощи;
- Няма да се подобри жизнения стандарт на уязвимите групи от населението и ще се изостри проблемът, свързан с тяхната бедност;
- Ще се ограничи общата ефективност на социална подкрепа на политиките, насочени към хората в риск от бедност.

Вариант 1 „Без действие“ не оказва влияние върху свободното движение на стоки, услуги, капитали и работници. Не се ограничава изборът на потребителите, не води до по-високи цени поради по-малко конкуренция и до създаване на бариери за нови доставчици или улесняване появата на монополи. Вариантът на действие няма отношение към правото на собственост, научноизследователската и развойна дейност. Няма да доведе до улесняване на въвеждането и разпространението на нови производствени методи, технологии и продукти. Вариантът на действие няма отношение към интелектуалната собственост и към академичните или промишлени изследвания и не допринася за повишаване на производителността и ефективността на ресурсите. Вариантът на действие няма отношение към разходите на потребителите. Вариантът на действие не оказва въздействие върху определени сектори и региони. Няма последици върху икономическия растеж и заетостта, върху условията за инвестиции и функционирането на

пазарите, както и не ограничава свободата на движение на стоки, на капитали, свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на работници.

По отношение на балансираното демографско развитие Вариант на действие 1 „Без действие“ не води до задържане на темповете на намаляване на броя на населението. Не води до насърчаване на раждането, отглеждането и възпитанието на деца и до подобряване на репродуктивното здраве на населението. Този вариант не оказва влияние върху здравословното състояние на населението и намаляване на общата, преждевременната, детската и майчината смъртност. Не води до повишаване на средната продължителност на живота и на продължителността на живота в добро здраве. Вариантът на действие не води до намаляване на общата заболяемост и до превенция на социално значими болести. Не води и до създаване на здравословни и безопасни условия на труд. Вариантът на действие не оказва влияние по отношение намаляване на броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст, не води до смекчаване на негативните последици от застаряването на населението и до възприемане на модел за активен и продуктивен живот на възрастните хора в добро здраве. Вариантът на действие не предвижда адаптиране на социалните системи или на някои от тях към демографските промени на застаряването на населението – пазар на труда; пенсионноосигурителната система; закрила и дългосрочни грижи; здравеопазване, образование, култура и др. Вариантът не създава и не укрепва равни възможности за пълноценен социален и продуктивен живот за всички социални групи; не води до създаване на условия за равни възможности за всички и недопускане на пряка или косвена дискриминация. Този вариант на действие не ограничава диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони; не води до подобряване на инфраструктурата и качеството на живота в различните райони на страната. Не създава условия за възраждане на селските райони и за намаляване на различията между населените места; не води до подобряване на транспортната, търговската и други обслужващи инфраструктури на селските и пограничните райони за задържане на населението в тях. Вариантът на действие не води до опазване и поддържане на екологичната и ергономичната среда за живот и до намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие. Вариант на действие 1 няма пряко въздействие върху заетостта и пазара на труда. Вариантът не улеснява създаването на нови работни места и не води до загуба на работни места. Този вариант няма специфични негативни последици за определени професии, групи работници или самостоятелно заети лица. Предприемането на този вариант няма да се отрази негативно на търсенето на работна сила, върху функционирането на пазара на труда и по отношение на баланса между личния, семейния и професионалния живот. Вариант на действие 1 няма влияние върху качеството на работа, не оказва въздействие върху продължаващо професионално обучение. Вариантът на действие не улеснява и не ограничава приспособяването към промените и използването на технологични иновации на работното място. Вариантът не засяга достъпа до пазара на труда или влизането/излизането от пазара на труда; не влияе негативно върху достъпа до услугите, свързани с намиране на работа или до услуги от общ икономически интерес.

Вариант на действие 1 няма пряко отношение към: неприкосновеността на личния живот; правото на добра администрация, достъпа до правосъдие и до управлението; общественото здраве; сигурността и обществения ред; културата; климата и климатичните промени; транспорта и използването на енергия; биоразнообразието; чистотата на атмосферния въздух; качеството на водите и водните запаси; качеството на почвата; възобновяемите или невъзобновяемите ресурси; влиянието на фирмите и потребителите върху околната среда; отпадъците /генериране/ рециклиране; и към грижите за животните.

1.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Специфични въздействия:

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

ППЗСП не е насочен към МСП.

Административна тежест: Вариант 1 „Без действие“ няма ефект върху административната тежест.

Вариант 2 „Приемане на проекта на акт“:

2.1. Опишете качествено (при възможност – и количествено) всички значителни потенциални икономически, социални и екологични въздействия, включително върху всяка заинтересована страна/група заинтересовани страни. Пояснете кои въздействия се очаква да бъдат значителни и кои второстепенни.

Описание:

С привеждането на разпоредбите на ППЗСП в съответствие със ЗСП ще се постигне синхронизиране на актовете. Това ще гарантира възможност от 01.06.2023 г. за прилагане на ЗСП. Също така ще е възможно прилагането на новия механизъм за подпомагане, който ще гарантира нуждаещите се да получат адекватно социално подпомагане. Предвидените в проекта на акт облекчени процедури ще реализират своя положителен ефект за по-лесно включване на нуждаещите се в системата за подпомагане. Санкциониращите разпоредби в ППЗСП ще кореспондират с направените и приети промени в ЗСП, в които са предвидени по – кратки срокове за прилагането на съответната рестрикция.

При този вариант ще бъде създадена възможност за разширяване на границата за достъп и на размера на получаваните помощи за най-уязвимите групи от населението. Това се дължи на факта, че подпомагането се обвързва с линията на бедност за съответната година. Основата за определяне на помощта от 01.06.2023 г. ще бъде в съответствие с изискванията на ЕК, залегнали в НПВУРБ. Така досегашната основа за изчисляване на подпомагането – ГМД, в размер на 75 лв. ще се замени с процент от линията на бедност, което ще е значително по-благоприятно за бенефициентите на помощи. Това увеличение ще е повече от два пъти. Предвид увеличения размер на базата за определяне на помощите се очаква и границата на достъп до тях да се увеличи. По този начин ще се изпълни и препоръката на ЕК по отношение на обхвата, адекватността и регулярната актуализация на месечните социални помощи в контекста на НПВУРБ. Наборът от социални показатели в подкрепа на Европейския стълб на социалните права показва, че по изпълнение на показателите „Хора, изложени на риск от бедност или социално изключване“ и „Въздействие на социалните трансфери (различни от пенсии) за намаляване на бедността“ България е в много тежка ситуация. Увеличаването на размера на социалните помощи и разширяването на обхвата ще допринесат за намаляване на риска от бедност чрез нарастване на въздействието на социалните трансфери върху намаляване на бедността и социалното изключване, като се очаква техния брой през периода от втората половина на 2023 г. до края на 2024 г. да достигне приблизително 118 000 лица.

Оптимизира се броя и състава на рисковите групи, на база на следните критерии и запазвайки най-високия индивидуален процент на лицата попадащи в съответната група:

- ✓ Лицата дали живеят сами или съжителстват с някой, в това число и в семейство.
- ✓ Всички деца са обединени в една група до придобиване на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст.
- ✓ Родителите отглеждащи сами деца до придобиването им на средно образование, но не повече от 20 годишна възраст.
- ✓ Запазва се групата на бременните жени 45 дни преди раждане и за родителят, отглеждащ дете до 3-годишна възраст.

Предвиждат се по-кратки срокове, свързани с механизма за подпомагане, които ще облекчат достъпа на хората до социални помощи. Заложено е срокът за задължителна, непрекъсната регистрация в дирекция „Бюро по труда“, преди подаване на заявление-декларацията да се намали от 6 на 3 месеца. Това дава възможност за по-бързо включване на системата за социално подпомагане и намаляване на риска от изпадане от системата. Времето за полагане на

общественополезен труд е намален от 14 дни по 4 часа дневно на 40 часа месечно. По този начин се дава възможност за включване в различни мерки за получаване и повишаване на квалификацията и опита, като фактор за по-бързото включване на лицето на пазара на труда.

Сроковете при повторен отказ за полагане на общественополезен труд се намаляват, независимо кога е направен отказът, като от „през последните 5 години“ става „през последните 3 години“, а месечната помощ на лицата се прекратява вместо за срок „две години“ за срок от „шест месеца“. Така максимално се ограничава риска от изпадане от системата и невъзможност за задоволяване на свои основни жизнени потребности.

В съответствие с насоките и изискванията на ЕК за повишаване на ефективността на социалното подпомагане са предвидени нови възможности за подкрепа на рискови групи, които до момента не са били обхванати или са били с ограничени възможности за подкрепа, както следва:

✓ Дава се право за покриване на първоначални нужди на пълнолетните лица, напускащи резидентен тип услуга, на които се отпуска целева помощ в размер на линията на бедност за съответната година. Помощта е за три месеца, като се отпуска само веднъж и при условие, че лицето се е регистрирало в дирекция „Бюро по труда“.

✓ Дава се право в случаите, когато безработно лице или безработен член на семейството, получаващо месечна помощ по чл. 9, започне работа, то помощта продължава да се изплаща за срок от 3 месеца, в рамките на една година, считано от момента на сключването на трудовия договор.

✓ Отпада ограничението за отпускане на месечни помощи на учащите се във висшите училища, както и учениците от частните училища.

✓ Предвижда се да не се изисква регистрация в дирекция „Бюро по труда“ за отпускане на месечни помощи на лица, които учат във висше училище по специалност, за която е предвидена само редовна форма на обучение.

Целевите помощи са приведени в съответствие с новия начин на определяне, базиран на линията на бедност за съответната година.

Особено важно за бенефициентите е осигуряването на по-лесен достъп до системата на социално подпомагане. Предвижда се подаването на заявление-декларацията да става във всяка дирекция „Социално подпомагане“, както и по електронен път. По този начин се намалява административната тежест, като се облекчава и процедурата по прием на документи. Заявителите ще могат да потърсят помощ при необходимост, независимо къде се намират на територията на страната.

Приемането и прилагането на проекта на акт ще осигури по-добра социална закрила на най-уязвимите социални групи, които се нуждаят от помощта на държавата, като се очаква техният брой да нарасне значително спрямо 2022 г.

Финансовия ресурси, с който ще се обезпечат предложените промени, ще са в общ размер за 2023 г. – 87,80 млн. лв.; 2024 г. – 126,44 млн. лв. и 2025 г. – 126,44 млн. лв. Тези средства са предвидени с одобрената финансова обосновка на Закона за изменение и допълнение на Закона за социалното подпомагане (ДВ. бр.102 от 23 декември 2022 г.). Средствата се осигуряват от държавния бюджет.

Положителни (икономически/социални/екологични) въздействия:

Положителните въздействия за заинтересованите страни при този вариант са свързани с ефективното подпомагане на лицата, които са в риск от бедност и социално изключване, както и с повишаването на въздействието на социалните трансфери върху намаляване на бедността.

Размерът на основата за определяне на диференцирания минимален доход базиран на линията на бедност за съответната година, ще гарантира разширяване на обхвата на бенефициентите на месечни социални помощи. Предвижда се прилагането му от 01.06.2023 г. Това означава, че положителен ефект от реформата ще бъде реализиран още през втората половина на тази година.

Намаляването на рестриктивните срокове ограничава рисковете от изпадане от системата и същевременно дава възможност на бенефициентите за развитие на потенциала и по-бързото им включване на пазара на труда.

Положителен социален ефект се очаква и от разписаните нови разпоредби, с които ще се обхванат нови целеви групи за подпомагане. Така например се обхващат лицата излизаци от резидентен тип услуга, като за тях се предвижда възможност за подпомагане в рамките на три месеца, през които ще могат активно да си търсят работа. Дава се възможност на лица, учащи се във висши училища, по специалности за които е предвидена само редовна форма на обучение да могат да получават социална помощ, при спазване на общите условия на подпомагане. Новост е и прилагането на подхода за едновременно включване на пазара на труда и продължаване на подпомагането през първите три месеца, ще доведе до мотивация за устойчива заетост и осигуряване на средства за покриване на жизнените си потребности през първите най-трудни месеци на адаптация след включването му на пазара на труда. Същевременно се ограничава и рискът, лицето да остане без доходи, ако отново остане без работа.

Отрицателни (икономически/социални/екологични) въздействия:

При този вариант на действие няма негативни въздействия. При реализиране на вариант „Приемане на проекта на акт“ ще бъдат реализирани поставените цели и ще се решат констатираните проблеми.

Този вариант няма отношение към свободното движение на стоки, услуги, капитали и работници. Не се ограничава изборът на потребителите, не води до по-високи цени поради по-малко конкуренция и до създаване на бариери за нови доставчици или улесняване появата на монополи. Няма да има промяна относно конкурентоспособността и инвестициите и въздействие/промяна върху производителността. Вариантът на действие няма отношение към правото на собственост, научноизследователската и развойна дейност. Няма да доведе до улесняване на въвеждането и разпространението на нови производствени методи, технологии и продукти. Вариантът на действие няма отношение към интелектуалната собственост и към академичните или промишлени изследвания и не допринася за повишаване на производителността и ефективността на ресурсите. Вариантът на действие няма отношение към разходите на потребителите. Вариантът на действие не оказва въздействие върху определени сектори и региони. Няма последици върху икономическия растеж и заетостта, върху условията за инвестиции и функционирането на пазарите, както и не ограничава свободата на движение на стоки, на капитали, свободата на предоставяне на услуги и свободното движение на работници.

По отношение на балансираното демографско развитие Вариант на действие 2 не води до задържане на темповете на намаляване на броя на населението. Не води до насърчаване на раждането, отглеждането и възпитанието на деца и до подобряване на репродуктивното здраве на населението. Този вариант не оказва влияние върху здравословното състояние на населението и намаляване на общата, преждевременната, детската и майчината смъртност. Не води до повишаване на средната продължителност на живота и на продължителността на живота в добро здраве. Вариантът на действие не води до намаляване на общата заболяемост и до превенция на социално значими болести. Не води и до създаване на здравословни и безопасни условия на труд. Вариантът на действие не оказва влияние по отношение на намаляване броя на емигриращите млади хора в репродуктивна възраст, не води до смекчаване на негативните последици от застаряването на населението и до възприемане на модел за активен и продуктивен живот на възрастните хора в добро здраве. Вариантът на действие не предвижда адаптиране на социалните системи или на някоя от тях към демографските промени на застаряването на населението – пазар на труда; пенсионноосигурителната система; системата за социално подпомагане, закрила и дългосрочни грижи; здравеопазване, образование, култура и др. Вариантът не създава и не укрепва равни възможности за пълноценен социален и продуктивен живот за всички социални групи; не води до създаване на условия за равни възможности за всички и недопускане на пряка или косвена дискриминация. Този вариант на действие не ограничава диспропорциите в териториалното разпределение на населението и обезлюдяването в някои региони; не води до подобряване на инфраструктурата и качеството на живота в различните райони на страната. Не създава условия за възраждане на селските райони и за намаляване на различията между населените места; не води до подобряване на транспортната, търговската и други обслужващи инфраструктури на селските

и пограничните райони за задържане на населението в тях. Вариантът на действие не води до опазване и поддържане на екологичната и ергономичната среда за живот и до намаляване на регионалните диспропорции чрез децентрализация и създаване на регионален капацитет за динамично икономическо развитие.

Вариант на действие 2 няма пряко въздействие върху заетостта и пазара на труда. Вариантът не улеснява създаването на нови работни места и не води до загуба на работни места. Този вариант няма специфични негативни последици за определени професии, групи работници или самостоятелно заети лица. Предприемането на този вариант няма да се отрази негативно на търсенето на работна сила, върху функционирането на пазара на труда и по отношение на баланса между личния, семейния и професионалния живот. Вариант на действие 2 няма влияние върху качеството на работата, не оказва въздействие върху продължаващо професионално обучение. Вариантът на действие не улеснява и не ограничава приспособяването към промените и използването на технологични иновации на работното място. Вариантът не засяга достъпа до пазара на труда или влизането/излизането от пазара на труда; не влияе негативно върху достъпа до услугите, свързани с намиране на работа или до услуги от общ икономически интерес.

Вариант на действие 2 няма пряко отношение към: неприкосновеността на личния живот; правото на добра администрация, достъпа до правосъдие и до управлението; общественото здраве; сигурността и обществения ред; културата; климата и климатичните промени; транспорта и използването на енергия; биоразнообразието; чистотата на атмосферния въздух; качеството на водите и водните запаси; качеството на почвата; възобновяемите или невъзобновяемите ресурси; влиянието на фирмите и потребителите върху околната среда; отпадъците /генериране/ рециклиране; и към грижите за животните.

2.2. Опишете специфичните въздействия с акцент върху малките и средните предприятия и административната тежест (задължения за информиране, такси, регулаторни режими, административни услуги и др.)

Специфични въздействия: Този вариант на действие няма други специфични въздействия извън посочените по-горе.

Въздействия върху малките и средните предприятия: Този вариант на действие не оказва въздействие върху малките и средните предприятия.

Административна тежест: При Вариант 2 „Приемане на проекта на акт“ има пряк ефект върху административната тежест, която се намалява. Облекчава се процесът на подаване на заявление-декларацията за отпускане на социална помощ. Предвижда се възможност за подаване на заявление-декларацията във всяка дирекция „Социално подпомагане“, както и по електронен път. По този начин се улеснява значително достъпът до системата и се облекчава процедурата по прием на документи, съобразено с възможностите и желанията на заявителя.

4.n. По проблем n:

* При повече от един поставен проблем мултиплицирайте Раздел 4.1.

5. Сравняване на вариантите:

Степени на изпълнение по критерии: 1) висока; 2) средна; 3) ниска.

5.1. По проблем 1:

		Вариант 1 „Без действие“	Вариант 2 „Приемане на проекта на акт“
Ефективност	Цел 1: Привеждане на разпоредбите на ППЗСП в съответствие със ЗСП	ниска	висока
	Цел 2: Разширяване на обхвата	ниска	висока

	Цел 3: Подобряване на адекватността на социалните помощи	ниска	висока
	Цел 4: Създаване на механизъм за регулярна актуализация.	ниска	висока
Ефикасност	Цел 1: Привеждане на разпоредбите на ППЗСП в съответствие със ЗСП	ниска	висока
	Цел 2: Разширяване на обхвата	ниска	висока
	Цел 3: Подобряване на адекватността на социалните помощи	ниска	висока
	Цел 4: Създаване на механизъм за регулярна актуализация.	ниска	висока
Съгласуваност	Цел 1: Привеждане на разпоредбите на ППЗСП в съответствие със ЗСП	ниска	висока
	Цел 2: Разширяване на обхвата	ниска	висока
	Цел 3: Подобряване на адекватността на социалните помощи;	ниска	висока
	Цел 4: Създаване на механизъм за регулярна актуализация.	ниска	висока

1.1. Сравнете вариантите чрез сравняване на ключовите им положителни и отрицателни въздействия.

1.2. Посочете степента, в която вариантите ще изпълнят определените цели, съгласно основните критерии за сравняване на вариантите:

Ефективност, чрез която се измерва степента, до която вариантите постигат целите на предложението;

Ефикасност, която отразява степента, до която целите могат да бъдат постигнати при определено ниво на ресурсите или при най-малко разходи;

Съгласуваност, която показва степента, до която вариантите съответстват на действащите стратегически документи.

6. Избор на препоръчителен вариант:

По проблем 1:

Препоръчителен за решаване на поставения проблем е Вариант 2 „Приемане на проект на акт“.

Той се отличава с най-висока степен на ефективност, имайки предвид неговата целесъобразност и най-високия му потенциал за постигане на целите. Вариант 2 е с висока ефикасност поради това, че ще доведе до целенасочено и по-ефективно разходване на бюджетните средства, като ще се постигнат оптимални резултати по отношение ефективността в контекста на противодействие на бедността. Този вариант се отличава и с най-висока степен на съгласуваност, тъй като ще бъдат изпълнени препоръките от страна на ЕК и изпълнение на ангажиментите по НПВУРБ.

Посочете препоръчителните варианти за решаване на поставения проблем/проблеми.

6.1. Промяна в административната тежест за физическите и юридическите лица от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Ще се увеличи

Ще се намали

Няма ефект

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на препоръчителния вариант за решаване на всеки проблем.

1.2. Ако се предвижда въвеждането на такса, представете образуването на нейния размер съгласно Методиката по чл. 7а от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

6.2. Създават ли се нови/засягат ли се съществуващи регулаторни режими и услуги от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

Не

1.1. Изборът следва да е съотнесен с посочените специфични въздействия на избрания вариант.

1.2. В случай че се предвижда създаване нов регулаторен режим, посочете неговия вид (за стопанска дейност: лицензионен, регистрационен; за отделна стелка или действие: разрешителен, уведомителен; удостоверителен и по какъв начин това съответства с постигането на целите).

1.3. Мотивирайте създаването на новия регулаторен режим съгласно изискванията на чл. 3, ал. 4 от Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност.

1.4. Посочете предложените нови регулаторни режими отговарят ли на изискванията на чл. 10 – 12 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.5. Посочете изпълнено ли е изискването на § 2 от Допълнителните разпоредби на Закона за дейностите по предоставяне на услуги.

1.6. В случай че се изменят регулаторни режими или административни услуги, посочете промяната.

6.3. Създават ли се нови регистри от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми)?

Да

Не

Когато отговорът е „Да“, посочете регистрите, които се създават и по какъв начин те ще бъдат интегрирани в общата регистрова инфраструктура.

6.4. По какъв начин препоръчителният вариант въздейства върху микро, малките и средните предприятия (МСП) (включително по отделните проблеми)?

Актът засяга пряко МСП

Актът не засяга МСП

Проектът на постановление не е насочен към МСП.

Приемането на постановлението няма да окаже пряко или косвено влияние върху МСП.

6.5. Потенциални рискове от прилагането на препоръчителния вариант (включително по отделните проблеми):

Не са идентифицирани потенциални рискове при реализиране на Вариант 2.

Посочете възможните рискове от прилагането на препоръчителния вариант, различни от отрицателните въздействия, напр. възникване на съдебни спорове и др.

7. Консултации:

Проведени са консултации

Проектът на нормативен акт ще бъде съгласуван в съответствие с чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Проектът ще бъде обсъден в Националния съвет за тристранно сътрудничество.

Посочете основните заинтересовани страни, с които са проведени консултации. Посочете резултатите от консултациите, включително на ниво ЕС: спорни въпроси, многократно поставяни въпроси и др.

Предстоят обществени консултации по чл. 26 от Закона за нормативните актове

Проектът на Постановление за изменение и допълнение на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане ще бъде публикуван на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на МТСП, като срокът за получаване на предложения и становища ще бъде 30 дни.

Справката за отразените становища ще бъде публикувана на Портала за обществени консултации на Министерския съвет и на интернет страницата на МТСП.

Обобщете най-важните въпроси за обществени консултации. Посочете индикативен график за тяхното провеждане и видовете консултационни процедури.

8. Приемането на нормативния акт произтича ли от правото на Европейския съюз?

Да

Не

1.1. Посочете изискванията на правото на Европейския съюз, включително информацията по т. 6.2 и 6.3, дали е извършена оценка на въздействието на ниво Европейски съюз, и я приложете (или посочете връзка към източник).

1.2. Изборът трябва да съответства на посоченото в раздел 1, съгласно неговата т. 1.5.

9. Изисква ли се извършване на цялостна предварителна оценка на въздействието поради очаквани значителни последици?

Да

Не

(преценка съгласно чл. 20, ал. 3, т. 2 от Закона за нормативните актове)

10. Приложения:

Приложете необходимата допълнителна информация и документи.

11. Информационни източници:

1. Актуализирана бюджетна прогноза 2023-2025 г. на МТСП;

2. Отчет за изпълнението на програмния бюджет на МТСП за 2022 г.;

3. Годишни анализи на АСП за изпълнението на натуралните и стойностни показатели на политиката в областта на социалното подпомагане;
4. Годишни данни от „Изследването за доходите и условията на живот“ (SILC) на НСИ;
5. Макроикономическа статистика, НСИ.

Посочете изчерпателен списък на информационните източници, които са послужили за оценка на въздействията на отделните варианти и при избора на вариант за действие: регистри, бази данни, аналитични материали и др.

12. Име, длъжност, дата и подпис на директора на дирекцията, отговорна за извършването на частичната предварителна оценка на въздействието:

Име и длъжност: Елеонора Пачеджиева – директор на дирекция „Политика за хората с увреждания, равни възможности и социални помощи“

Дата:

22.3.2023 г.

X

ЕЛЕОНОРА ПАЧЕДЖИЕВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ ПХУРВСП
Signed by: Eleonora Nikolova Pachedzhieva